

Współczesna Gospodarka

Contemporary Economy
Electronic Scientific Journal
[Współczesna Gospodarka \(ug.edu.pl\)](http://Współczesna.Gospodarka(ug.edu.pl))

Vol. 20 Issue 1 (2026) 43-55
ISSN2082-677X
DOI [10.26881/wg.2026.1.04](https://doi.org/10.26881/wg.2026.1.04)

WPLYW POLITYKI PODATKOWEJ NA DECYZJE INWESTYCYJNE PRZEDSIĘBIORSTW W POLSCE

Bogusław Balza, Martyna Biernat, Ewelina Mamak, Julia Miczek

Streszczenie

Cel. Celem artykułu jest analiza wpływu wysokości podatku dochodowego od osób prawnych na decyzje inwestycyjne w Polsce w latach 2000-2024. Aktualność tematu wynika z trwającej dyskusji nad konkurencyjnością podatkową, optymalizacją wpływów budżetowych oraz znaczeniem czynników strukturalnych i instytucjonalnych dla rozwoju inwestycji. Artykuł bada, w jakim stopniu stawki CIT oddziałują na napływ inwestycji zagranicznych oraz na dochody budżetowe państwa.

Metoda. W badaniu zastosowano analizę ilościową opartą na danych statystycznych. Wykorzystano metodę porównawczą, analizę korelacyjną oraz ocenę kontekstu makroekonomicznego i instytucjonalnego wpływu polityki podatkowej na decyzje inwestorów.

Wyniki. Wyniki wskazują, że sama wysokość stawki podatku dochodowego od osób prawnych nie jest głównym czynnikiem determinującym inwestycje. Obniżki podatku w krótkim okresie mogły wspierać napływ inwestycji, ale w długiej perspektywie czynniki strukturalne i instytucjonalne miały decydujące znaczenie.

Słowa kluczowe: konkurencja podatkowa, system podatkowy, otoczenie makroekonomiczne, atrakcyjność inwestycyjna

Klasyfikacja JEL: F21, H21, H25,

Wstęp

Współcześnie każde państwo dążące do realizacji przyjętej polityki społeczno-gospodarczej staje przed koniecznością zapewnienia odpowiednich środków budżetowych umożliwiających finansowanie wyznaczonych celów. Jednym z podstawowych narzędzi pozyskiwania tych środków jest polityka fiskalna, w ramach której obowiązujące prawo podatkowe oraz stosowane instrumenty administracyjne wpływają na poziom życia obywateli, tempo wzrostu gospodarczego i skalę inwestycji (Chodorow-Reich et al., 2024).

Bez względu na kondycję krajowych przedsiębiorstw, wysokość opodatkowania uznawana jest przez decydentów za jeden z kluczowych czynników kształtujących konkurencyjność gospodarki. W konsekwencji wiele rządów, dążąc do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej,

decyduje się na obniżanie stawek podatkowych, licząc na wzrost napływu kapitału zagranicznego. Procesy globalizacji oraz rosnąca mobilność kapitału sprawiają, że inwestorzy wybierają kraje oferujące najkorzystniejsze warunki podatkowe i regulacyjne. W efekcie państwa angażują się w tzw. konkurencję podatkową, której celem jest przyciągnięcie jak największej liczby inwestorów i projektów inwestycyjnych (Helcmanovská, Andrejovská, 2021).

Hipotetycznie, redukcja stawek podatkowych nie musi prowadzić do spadku dochodów budżetowych - może natomiast zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną kraju, pobudzić aktywność gospodarczą, ograniczyć bezrobocie i w rezultacie poszerzyć bazę podatkową.

Brak kompleksowych opracowań naukowych analizujących wpływ podatku dochodowego od osób prawnych na poziom dochodów budżetowych i skalę napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce stanowił główną przesłankę wyboru tematu niniejszego artykułu. Celem opracowania jest ocena związku pomiędzy polityką podatkową a decyzjami inwestycyjnymi przedsiębiorstw w warunkach rosnącej konkurencji podatkowej w Europie.

1. Przegląd literatury

Polityka podatkowa odgrywa kluczową rolę w gospodarce, pełniąc funkcje fiskalne, regulacyjne i stymulacyjne. Jej zasięg obejmuje zarówno całą gospodarkę, jak i poszczególne sektory, regiony oraz jednostki mikroekonomiczne, takie jak przedsiębiorstwa i gospodarstwa domowe. Funkcjonując w ramach systemu złożonego, w którym poszczególne komponenty są ze sobą powiązane, polityka podatkowa oddziałuje równocześnie na wszystkie te obszary.

Termin „polityka podatkowa” w literaturze posiada różne znaczenia. W ujęciu węższym odnosi się do procesu kształtowania dochodów budżetu państwa (Barteczek, 2016). W szerszym kontekście obejmuje działania, których celem jest realizacja celów gospodarczych i społecznych poprzez instrumenty podatkowe lub finansowe (Święch-Kujawska, 2017). Polityka podatkowa pełni funkcję regulacyjną, wpływając na podział dochodów i majątku w społeczeństwie, oraz funkcję stymulacyjną, kształtując decyzje i zachowania podmiotów gospodarczych (Sekuła, 2011).

Efektywna polityka podatkowa generuje korzyści zarówno w krótkim, jak i długim okresie, zwiększając rozwój gospodarczy oraz stabilność systemu finansowego (Lipka, 2024). Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw mają zasadnicze znaczenie dla wzrostu gospodarczego, zatrudnienia, konkurencyjności firm oraz stabilności finansowej państwa. Zarówno inwestycje prywatne, jak i publiczne, przyczyniają się do rozwoju sektorów gospodarki, modernizacji infrastruktury oraz zwiększenia efektywności produkcji (Starzyńska, 2012).

Inwestycje kapitałowe umożliwiają wdrażanie nowych technologii, poprawę efektywności energetycznej, budowę nowoczesnych zakładów produkcyjnych oraz rozwój systemów transportu i komunikacji. Inwestycje publiczne, obejmujące budowę dróg, mostów czy sieci kolejowych, usprawniają działalność gospodarczą, zwiększając konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku krajowym i międzynarodowym. Lepsza infrastruktura przyciąga również inwestorów zagranicznych, sprzyjając napływowi kapitału (Hagemejer et al., 2021).

Rozwój przedsiębiorstw i powstawanie nowych inwestycji generuje miejsca pracy, zwiększa dochody gospodarstw domowych oraz popyt konsumpcyjny, co stymuluje produkcję i aktywność gospodarczą. Inwestycje w nowe branże, takie jak technologie cyfrowe czy odnawialne źródła energii, przyczyniają się do powstawania miejsc pracy o wysokiej wartości dodanej, co poprawia strukturę zatrudnienia (Nowicka, 2012).

Inwestycje wpływają również na konkurencyjność i innowacyjność przedsiębiorstw. Regularne inwestycje w badania i rozwój, automatyzację procesów produkcyjnych oraz nowoczesne technologie zwiększają efektywność, redukują koszty i poprawiają jakość produktów i usług, umożliwiając firmom adaptację do zmieniających się potrzeb konsumentów. W dłuższym okresie prowadzi to do wzrostu eksportu i poprawy bilansu handlowego (Radło, 2008).

Stabilność finansowa państwa jest wspierana przez inwestycje poprzez wyższe wpływy podatkowe, w tym z VAT, CIT i PIT, co umożliwia finansowanie usług publicznych, takich jak edukacja, ochrona zdrowia czy infrastruktura społeczna. Stały napływ inwestycji zwiększa odporność gospodarki na wahania koniunkturalne i zmniejsza ryzyko kryzysów gospodarczych (Borowski, 2008).

Literatura wskazuje na dwie perspektywy dotyczące wpływu polityki podatkowej na decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw. Obniżenie podatków przedsiębiorstw zwiększa rentowność, możliwości inwestycyjne i konkurencyjność firm, a także wspiera tworzenie nowych miejsc pracy (Daszczyńska-Ciborowska, Łojek, 2024). Niższe obciążenia podatkowe pozwalają przedsiębiorstwom efektywniej reinwestować kapitał, rozwijać technologie i ekspansję rynkową, a także zwiększają płynność finansową i zdolność do reagowania na zmiany rynkowe (Piskorz, 2025).

Jednocześnie literatura dowodzi, że nadmierne obniżanie podatków prowadzi do ograniczenia wpływów budżetowych, co osłabia możliwości państwa w zakresie świadczenia dóbr publicznych oraz realizacji funkcji redystrybucyjnej (Emerling, 2020). W przypadku konkurencji podatkowej w Europie Środkowej i Wschodniej, w tym obniżek CIT w państwach członkowskich UE w 2004 roku, państwa „starej Unii” (Francja, Niemcy) uznawały tego rodzaju działania za szkodliwe, wskazując na ryzyko odpływu inwestorów i obniżania stawek podatkowych poniżej poziomu optymalnego prowadząc do tzw. „wyścigu do dna” (Bryndziak, 2013). Literatura sugeruje, że ograniczenie negatywnych skutków konkurencji podatkowej wymaga harmonizacji stawek podatkowych dla mobilnych czynników produkcji oraz zapewnienia stabilnych podstaw finansowych państw (James, 2023; Mutsumi, Hikaru, 2023).

2. Czynniki determinujące decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw

Decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw są wynikiem złożonej interakcji czynników zewnętrznych, związanych z otoczeniem gospodarczym i rynkowym, oraz czynników wewnętrznych, odzwierciedlających kondycję finansową, strukturę organizacyjną i strategię przedsiębiorstwa (Borowiec, 2024).

Czynniki zewnętrzne obejmują elementy makroekonomiczne i rynkowe, które kształtują skłonność przedsiębiorstw do inwestowania. Wysoka rentowność sektora oraz dynamiczny rozwój branży zwiększają atrakcyjność inwestycyjną, podczas gdy niski poziom dochodów ogranicza skalę projektów inwestycyjnych. Rosnący popyt na produkty i usługi wymusza zwiększenie mocy produkcyjnych przedsiębiorstw, natomiast niska sprzedaż redukuje zakres inwestycji (Adamczyk, 2010).

System prawny, polityka fiskalna i monetarna wpływają na opłacalność projektów inwestycyjnych. Ulgi podatkowe i dotacje zwiększają atrakcyjność inwestycji, natomiast wysokie obciążenia podatkowe i niestabilność polityczna ograniczają możliwości rozwoju przedsiębiorstw (Bylicki, 2016). Wahania stóp procentowych, kursów walutowych i inflacji zwiększają ryzyko projektów inwestycyjnych, co może powodować przesunięcie ich realizacji w czasie (Baran, 2020). Czynniki demograficzne i geograficzne, takie jak dostępność siły roboczej czy poziom urbanizacji, determinują opłacalność inwestycji, a intensywna konkurencja wymusza inwestycje w nowoczesne technologie i innowacje w celu utrzymania przewagi rynkowej (OECD, 2021). Niższe koszty kapitału zwiększają skalę podejmowanych inwestycji (Merlo, 2014).

Czynniki wewnętrzne wynikają z sytuacji ekonomicznej i organizacyjnej przedsiębiorstwa oraz jego strategii i podejścia do ryzyka. Stabilna kondycja finansowa umożliwia podejmowanie nowych inwestycji, natomiast problemy finansowe ograniczają ich skalę, aby chronić płynność przedsiębiorstwa (Borowiec, 2024). Dostęp do kredytów i ich warunki determinują możliwość realizacji projektów inwestycyjnych, a skłonność do ryzyka kształtuje charakter

inwestycji - firmy podejmujące ryzyko inwestują w innowacyjne technologie, podczas gdy podmioty ostrożne koncentrują się na sprawdzonych rozwiązaniach (Balza, 2013). Regularna reinwestycja zysków zwiększa zdolność finansowania projektów, natomiast przedsiębiorstwa nastawione na krótkoterminowe zyski ograniczają inwestycje długoterminowe. Struktura organizacyjna oraz sposób zarządzania wpływają na tempo podejmowania decyzji - w dużych korporacjach proces decyzyjny jest sformalizowany i wieloetapowy, natomiast w mniejszych firmach decyzje inwestycyjne są bardziej elastyczne (Grycuk, 2010).

System podatkowy odgrywa kluczową rolę w decyzjach inwestycyjnych przedsiębiorstw. Struktura i wysokość obciążeń podatkowych wpływają na koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz rentowność planowanych przedsięwzięć. Opodatkowanie dochodu przedsiębiorstw bezpośrednio ogranicza ich zdolność do reinwestowania zysków, co jest istotnym czynnikiem determinującym rozwój (Sarnowski et al., 2020). Przewidywalność i stabilność systemu podatkowego zwiększa skłonność firm do podejmowania inwestycji długoterminowych. Częste zmiany przepisów, ich złożoność oraz niepewność interpretacyjna ograniczają aktywność inwestycyjną, podczas gdy zasady zgodności i równości opodatkowania zapewniają transparentność i eliminują ryzyko dyskryminacji, sprzyjając uczciwej konkurencji (Bylicki, 2016). Projektowanie systemu podatkowego powinno uwzględniać jego wpływ na decyzje inwestycyjne, aby wspierać efektywną alokację zasobów i nie zakłócać procesów gospodarczych (Balza, 2025).

3. Wpływ polityki podatkowej na strukturę inwestycji

Podatek dochodowy od osób prawnych stanowi jedno z głównych obciążeń fiskalnych przedsiębiorstw w Polsce. Standardowa stawka wynosi 19%, jednak dla przedsiębiorstw, których roczne przychody nie przekraczają 2 milionów euro, obowiązuje preferencyjna stawka 9% w celu stymulowania inwestycji i rozwoju małych firm. CIT obciąża dochody osób prawnych, w tym spółek, fundacji i stowarzyszeń, oddziałując bezpośrednio na rentowność działalności gospodarczej i zdolność firm do reinwestowania zysków. Literatura wskazuje, że obniżenie stawki CIT dla firm zwiększa opłacalność inwestycji, co potwierdzają badania przeprowadzone przez OECD i raporty Komisji Europejskiej dotyczące wpływu obciążeń podatkowych na decyzje inwestycyjne małych i średnich przedsiębiorstw (OECD, 2023; European Commission, 2025). Wyższe stawki CIT zmniejszają dostępne środki na rozwój przedsiębiorstw, co w praktyce ogranicza ich zdolność do ekspansji i wdrażania innowacji. Jak wykazują analizy KPMG (2024), wysokie opodatkowanie dochodu w Polsce skłania firmy do poszukiwania rozwiązań optymalizacyjnych, w tym reorganizacji struktury własnościowej, przenoszenia działalności za granicę oraz zmian w strategiach finansowych. Takie działania prowadzą do ograniczenia krajowych inwestycji, co wpływa na tempo wzrostu gospodarczego i poziom zatrudnienia.

Przepisy dotyczące amortyzacji oraz odliczeń podatkowych stanowią istotne instrumenty wspierające inwestycje. Przyspieszona amortyzacja, obowiązująca w Polsce, umożliwia szybsze odpisywanie kosztów związanych z zakupem nowych maszyn, urządzeń czy nieruchomości, co zwiększa efektywność alokacji kapitału inwestycyjnego (PwC, 2023). Z kolei wprowadzenie mechanizmu estońskiego CIT pozwala przedsiębiorstwom na odroczenie opodatkowania zysków do momentu ich wypłaty w formie dywidendy, co formalnie wspiera reinwestowanie środków w rozwój firmy i poprawia rentowność inwestycji (Dmowski, 2022).

Podatek dochodowy od osób prawnych wpływa również na strukturę finansową przedsiębiorstw. Wysokie obciążenia fiskalne zwiększają presję na optymalizację podatkową, co w praktyce skutkuje reorganizacją działalności lub ograniczeniem krajowych inwestycji (Karpowicz, 2022). Z analizy Deloitte (2022) wynika, że przedsiębiorstwa działające w krajach o wyższych stawkach CIT przeznaczają istotnie większą część kapitału na planowanie podatkowe i strukturę finansową, kosztem nowych inwestycji.

Ulgi inwestycyjne, w tym odliczenia kosztów od podstawy opodatkowania, wykazują bezpośredni wpływ na decyzje przedsiębiorstw. Preferencyjne traktowanie nakładów na badania i rozwój zwiększa nakłady firm na innowacje technologiczne, natomiast ulgi sektorowe przesuwać inwestycje w kierunku preferowanych branż (OECD, 2016). W Polsce dostępne są mechanizmy takie jak ulga B+R oraz IP Box, które znacząco obniżają efektywną stawkę podatkową dla przedsiębiorstw inwestujących w rozwój know-how i technologii (Zbroińska, Konieczna, 2025).

Wysokość CIT wpływa na konkurencyjność polskich przedsiębiorstw na rynku międzynarodowym. Badania OECD (2023) wskazują, że kraje o niższych stawkach CIT przyciągają większe bezpośrednie inwestycje zagraniczne. Wysokie obciążenia podatkowe w Polsce ograniczają atrakcyjność inwestycyjną rynku krajowego, natomiast korzystne stawki podatkowe oraz system ulg zwiększają napływ kapitału zagranicznego, co stymuluje rozwój lokalnych firm i wzrost zatrudnienia (Ślusarczyk, 2018).

Obecnie standardowa stawka CIT w Polsce jest postrzegana jako niekonkurencyjna w porównaniu z krajami Europy Środkowo-Wschodniej, takimi jak Irlandia (12,5%), Cypr (12,5%), Estonia (0% dla reinwestowanego zysku), Łotwa (20%), Litwa (15%) czy Węgry (9%) (Adamczyk, Franek, 2025). Analizy OECD (2023) wskazują, że kraje stosujące niższe stawki CIT wykazują wyższe tempo wzrostu PKB, zwłaszcza w sektorze MSP, które dysponują ograniczonym kapitałem początkowym.

Dla inwestorów istotne znaczenie ma także bezpieczeństwo podatkowe. Raport PwC pokazuje, że ryzyko sporów z organami podatkowymi oraz niepewność regulacyjna wynikająca z częstych zmian w przepisach zwiększa koszty działalności i ogranicza możliwości planowania długoterminowego. W praktyce wysoka niepewność fiskalna redukuje skalę inwestycji i ogranicza rozwój przedsiębiorstw, co wpływa na konkurencyjność rynku krajowego (Klotz et al., 2023).

Pośród krajów, które dzięki korzystnym rozwiązaniom podatkowym przyciągnęły znaczące inwestycje zagraniczne, szczególne miejsce zajmuje Irlandia - często określana mianem "raju podatkowego". Zgodnie z definicją M. Hampton, raj podatkowy to kraj, w którym brak lub bardzo niski poziom opodatkowania w porównaniu do systemów prawnych innych państw jest na porządku dziennym. Według innego ujęcia, mianem raj podatkowy określa się państwa lub regiony oferujące niskie stawki podatkowe, rozwinięte technologie komunikacyjne oraz różnorodne udogodnienia dla przedsiębiorców. Cechą charakterystyczną takich miejsc jest również przyjazne otoczenie i otwartość na działalność międzynarodowych firm oraz korzystne warunki do transferu kapitału (Pach, 2019).

Jednym z kluczowych atutów Irlandii jest stawka podatku dochodowego od osób prawnych wynosząca jedynie 12,5% od dochodów z działalności gospodarczej. Irlandia oferuje również wyjątkowe ulgi podatkowe na działalność badawczo-rozwojową. Firmy mogą ubiegać się o ulgę w wysokości 30% na kwalifikowane wydatki związane z badaniami i rozwojem, co skutkuje efektywną korzyścią na poziomie 42,5%. Ulga ta obejmuje szeroki zakres wydatków, w tym koszty operacyjne oraz zakupy sprzętu badawczo-rozwojowego. Dodatkowo, przedsiębiorstwa prowadzące działalność badawczo-rozwojową w Irlandii mogą skorzystać z ulg na wynagrodzenia dla kluczowych pracowników zaangażowanych w te inicjatywy. Dzięki tym ulgom, efektywna stawka podatkowa dla takich pracowników może zostać obniżona do 23% co stanowi znaczną zachętę do zatrudniania wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Te regulacje tworzą sprzyjające otoczenie podatkowe, które wspiera inwestycje i zrównoważony rozwój. Ulgi i zachęty oferowane przez irlandzki system podatkowy pozwalają firmom obniżyć koszty operacyjne i inwestycyjne, przyciągając jednocześnie zagranicznych inwestorów szukających korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej (McNally, Burke, 2025).

Istnieją także kraje, które- mimo wysokiego opodatkowania pozostają atrakcyjnym miejscem do prowadzenia działalności gospodarczej. Na pierwszy rzut oka Szwecja może wydawać się mało atrakcyjnym miejscem dla inwestorów ze względu na relatywnie wysokie obciążenia podatkowe. Mimo stosunkowo umiarkowanej stawki CIT wynoszącej tam 20,6% (Enache, 2024), Szwecja charakteryzuje się wysokim całkowitym obciążeniem podatkowym. Według raportu OECD, wskaźnik podatków do PKB w Szwecji wynosił 41,4% w 2023 roku (OECD, 2024). Dodatkowo w Szwecji występuje bardzo progresywny PIT, który łącznie, dla osób o wysokich dochodach może wynosić nawet ponad 50% (OECD, 2024), a także występuje wysoka stawka podatku VAT wynosząca 25% (Vargas, 2025). Mimo wysokiego opodatkowania, Szwecja od lat utrzymuje silną pozycję w rankingach atrakcyjności inwestycyjnej. W 2025 roku zajęła pierwsze miejsce w Global Opportunity Index (GOI), który ocenia przyjazność instytucji i polityk dla inwestorów zagranicznych w 115 krajach (Hunt, 2025). Ponadto, według raportu Business Sweden, Szwecja była czwartym najbardziej atrakcyjnym rynkiem w Europie dla bezpośrednich inwestycji zagranicznych w 2023 roku i trzynastym na świecie (Sellgren, 2025).

Kluczowym czynnikiem przyciągającym inwestorów do Szwecji jest stabilność prawna i przejrzystość systemu podatkowego. Przepisy podatkowe są rzadko zmieniane i przewidywalne, co pozwala firmom planować inwestycje długoterminowe bez obaw o gwałtowne zmiany legislacyjne. Ponadto Szwecja oferuje wysoką jakość usług publicznych, które w oczach inwestorów stanowią realną wartość dodaną. Rozwinięta infrastruktura transportowa, nowoczesna sieć energetyczna, szeroki dostęp do wykształconej siły roboczej. Przedsiębiorstwa działające w Szwecji mogą więc liczyć nie tylko na przewidywalne otoczenie, ale również na efektywne wsparcie ze strony państwa w obszarach takich jak edukacja, opieka zdrowotna, badania i rozwój czy cyfryzacja (Tingvall, Hallberg, 2022).

4. Zależność między stawką CIT, wpływami budżetowymi i napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce

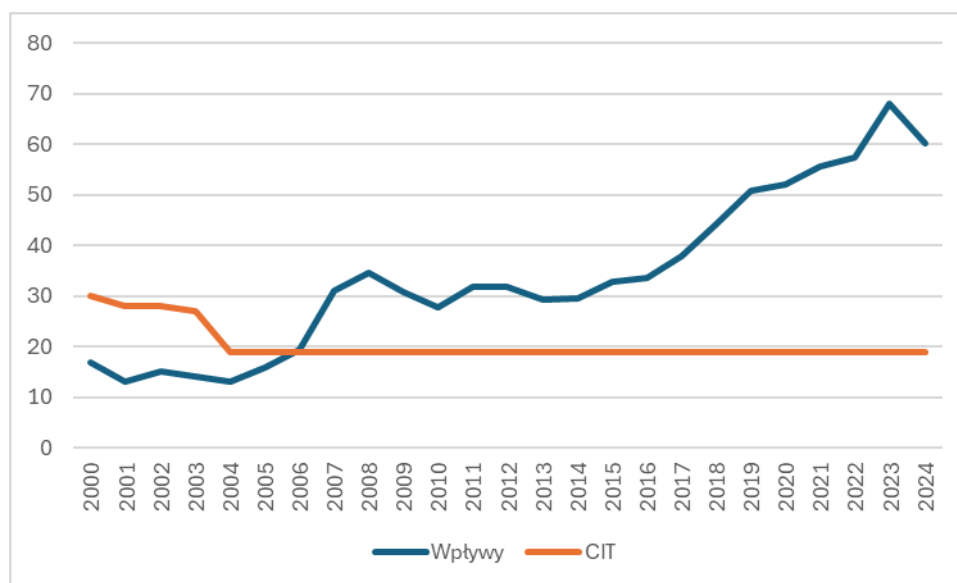
Przegląd literatury przedmiotu wykazał, że system podatkowy, a w szczególności wysokość podatku dochodowego od osób prawnych odgrywa istotną rolę w kształtowaniu decyzji inwestycyjnych przedsiębiorstw, ich zdolności do akumulacji kapitału oraz konkurencyjności gospodarki. W ujęciu teoretycznym zbyt wysokie stawki CIT ograniczają skłonność firm do inwestowania i reinwestowania zysków, podczas gdy nadmierne ich obniżenie może prowadzić do erozji bazy podatkowej i obniżenia dochodów budżetowych. Wyniki badań prowadzonych w krajach OECD oraz Unii Europejskiej wskazują, że optymalna stawka CIT powinna równoważyć cele fiskalne państwa z potrzebą utrzymania atrakcyjności inwestycyjnej gospodarki.

Na tym tle szczególnie interesujące wydaje się zbadanie, w jaki sposób zmiany w wysokości podatku CIT w Polsce w latach 2000-2024 oddziaływały na dwa kluczowe aspekty gospodarcze: dochody budżetowe z tego tytułu oraz napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. W odróżnieniu od analiz teoretycznych, w tej części pracy przedstawione zostaną wyniki badań empirycznych opartych na danych statystycznych Ministerstwa Finansów oraz Banku Światowego.

Celem tej analizy jest ocena efektywności fiskalnej podatku dochodowego od osób prawnych oraz określenie, w jakim stopniu zmiany stawki CIT wpływały na przychody budżetowe państwa i decyzje inwestorów zagranicznych. Badanie obejmuje lata 2000-2024, co pozwala uchwycić zarówno okres intensywnej reform podatkowych, jak i lata stabilizacji oraz integracji Polski z Unią Europejską.

Analiza danych dotyczących dochodów budżetowych z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych w latach 2000-2024 pozwala na ocenę efektywności fiskalnej tego podatku w kontekście zmian jego stawki. W badanym okresie obserwujemy wyraźny trend wzrostowy wpływów budżetowych - od 16,9 mld zł w 2000 roku do ponad 60 mld zł w 2024 roku - pomimo

obniżenia nominalnej stawki CIT z 30 % do 19 % w 2004 roku. Wskazuje to, że obniżki podatku nie doprowadziły do spadku dochodów budżetu państwa, a wręcz przeciwnie - przyczyniły się do ich długookresowego wzrostu.

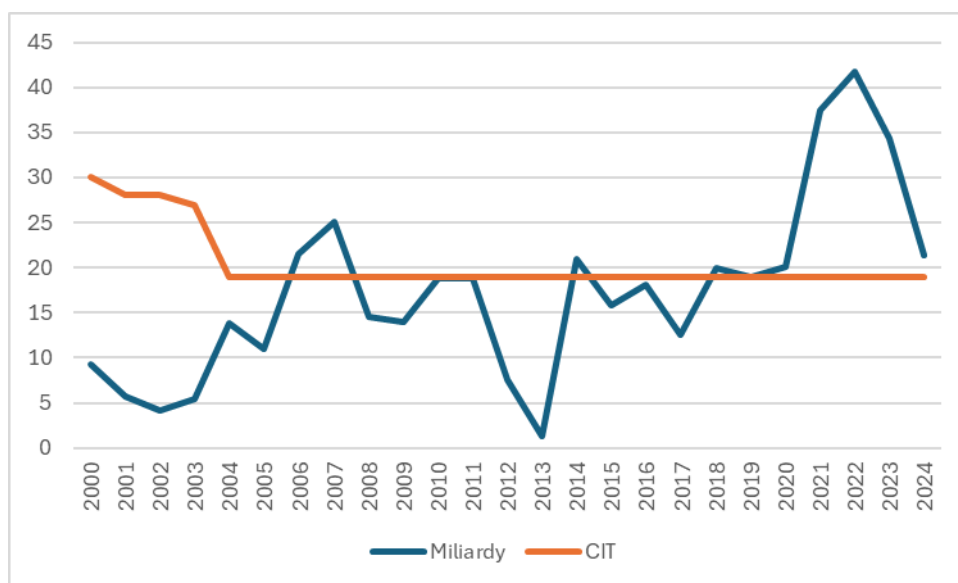

Rysunek 1. Wpływy budżetowe w relacji do stawki podatkowej CIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie World Bank i Ministerstwa Finansów

Wzrost ten można tłumaczyć kilkoma czynnikami: rosnącą bazą podatkową wynikającą z rozwoju gospodarczego, wzrostem liczby przedsiębiorstw osiągających zyski, poprawą ścigalności podatków oraz ograniczaniem luki CIT dzięki uszczelnieniu systemu podatkowego po 2015 roku. Korelacja pomiędzy nominalną stawką CIT a dochodami budżetowymi z tego tytułu jest zatem ujemna - niższe stawki nie oznaczały mniejszych wpływów, co sugeruje działanie efektu Laffera w długim okresie. Dane potwierdzają, że kluczową rolę odegrała nie sama wysokość stawki podatkowej, lecz ogólna kondycja gospodarki, wzrost zyskowności przedsiębiorstw oraz skuteczność administracji skarbowej.

W niniejszym podrozdziale analizujemy również zależność między stawką podatku dochodowego od osób prawnych a napływem bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski w latach 2000-2024. W celu kompleksowego ujęcia tematu wykorzystujemy dwa uzupełniające się wskaźniki: procentowy udział Polski w światowych BIZ oraz wartość napływu inwestycji wyrażoną w miliardach dolarów. Analiza korelacji pomiędzy stawką CIT a tymi parametrami pozwala ocenić, w jakim stopniu polityka podatkowa mogła wpływać na decyzje inwestorów zagranicznych.

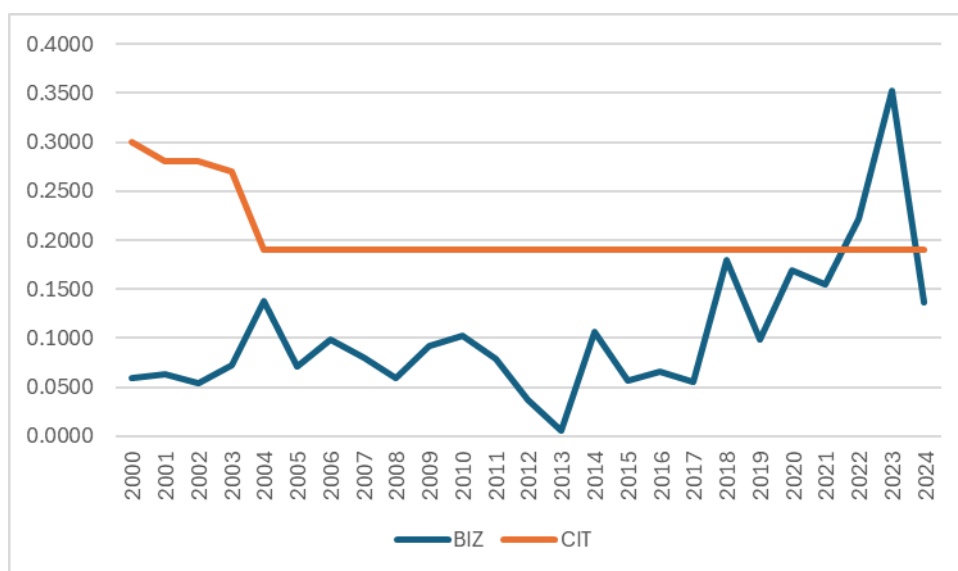

Rysunek 2. Wysokość bezpośrednich inwestycji zagranicznych (w miliardach dolarów) w relacji do stawki podatkowej CIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie World Bank

W początkowym okresie 2000-2003, kiedy stawka CIT spadła z 30 % do 27 %, można zaobserwować umiarkowany wzrost udziału Polski w światowych BIZ, przy jednoczesnych wahaniach wartości nominalnej inwestycji od 4,09 mld USD w 2002 roku do 9,34 mld USD w 2000 roku. Analiza korelacji dla tego okresu wykazała umiarkowanie silną ujemną zależność między wysokością CIT a poziomem BIZ, co sugeruje, że obniżki podatkowe mogły sprzyjać przyciąganiu kapitału w krótkim okresie.

Po 2004 roku, wraz z ustaleniem stałej stawki CIT na poziomie 19 %, zarówno udział Polski w światowych BIZ, jak i wartość napływu inwestycji w miliardach USD, wykazywały znaczną zmienność. W tym okresie procentowy udział Polski w światowych BIZ wahał się od 0,006 % w 2013 roku do 0,35 % w 2023 roku, natomiast wartości nominalne inwestycji wzrosły od 1,34 mld USD w 2013 roku do ponad 41,78 mld USD w 2022 roku.

Rysunek 3. Wysokość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w Polsce jako procent inwestycji światowych w relacji do stawki podatkowej CIT

Źródło: opracowanie własne na podstawie World Bank

Współczynnik korelacji obliczony dla całego okresu 2000-2024 wskazuje na słabą ujemną zależność między poziomem CIT a napływem inwestycji, co sugeruje, że wahania inwestycji w długim okresie nie były determinowane przez politykę podatkową, lecz przez szersze uwarunkowania gospodarcze i strukturalne.

Do najważniejszych czynników wpływających na napływ kapitału zagranicznego w tym okresie należy zaliczyć integrację Polski z Unią Europejską w 2004 roku, która zwiększyła dostęp do jednolitego rynku, globalne cykle koniunkturalne, w tym kryzysy finansowe i spowolnienia gospodarcze, stabilność polityczną, dostępność wykwalifikowanej siły roboczej oraz inwestycje w infrastrukturę. Ponadto znaczenie miały strategiczne projekty inwestycyjne, które w niektórych latach znacząco zwiększały napływ kapitału niezależnie od stawek podatkowych. Przykładem takich inwestycji było uruchomienie w 2007 roku przez Dell w Łodzi zakładu produkcyjnego, inwestycja LG w Kobierzycach w 2006 roku, inwestycje Toyota Motor Corporation w Wałbrzychu oraz rozwój produkcji przez Fiat w Tychy.

Podsumowując, obniżki CIT w latach 2000-2003 mogły mieć krótkoterminowy pozytywny wpływ na atrakcyjność Polski dla inwestorów zagranicznych. Jednak w dłuższej perspektywie stawka podatkowa nie jest głównym czynnikiem determinującym napływ BIZ, a wahania wartości inwestycji oraz udziału Polski w światowym rynku wynikają przede wszystkim z czynników makroekonomicznych, integracji z rynkami międzynarodowymi oraz krajowych uwarunkowań instytucjonalnych. Polityka podatkowa pozostaje jednym z elementów wpływających na decyzje inwestorów, lecz skuteczna strategia przyciągania kapitału wymaga uwzględnienia szerokiego kontekstu gospodarczego, regulacyjnego i infrastrukturalnego.

Można zatem stwierdzić, że obecna stawka podatku CIT w Polsce kształtuje się na poziomie zbliżonym do optymalnego, gwarantującego maksymalizację wpływów budżetowych przy zachowaniu konkurencyjności gospodarki. Dalszy wzrost stawki mógłby prowadzić do spadku dochodów budżetowych w wyniku ograniczenia aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw lub przenoszenia zysków za granicę. Analogicznie - nadmierne obniżenie stawki podatkowej również skutkowałoby zmniejszeniem wpływów fiskalnych, co potwierdza istnienie punktu równowagi między atrakcyjnością podatkową a stabilnością finansów publicznych. Co istotne, badania empiryczne wskazują, że w przypadku Polski wysokość stawki CIT nie odgrywa kluczowej roli w kształtowaniu dochodów budżetowych ani w przyciąganiu inwestycji, a istotniejsze znaczenie mają czynniki strukturalne i instytucjonalne.

Zakończenie

Przeprowadzona analiza wskazuje, że wpływ stawki podatku dochodowego od osób prawnych na poziom inwestycji w Polsce ma charakter pośredni i ograniczony. Wbrew potocznym przekonaniom, niższe obciążenia fiskalne nie stanowią samodzielnego czynnika decydującego o atrakcyjności inwestycyjnej kraju. Współczesna gospodarka funkcjonuje w warunkach silnej integracji rynków, a decyzje kapitałowe przedsiębiorstw zależą od szerokiego zestawu zmiennych ekonomicznych, wśród których czynniki podatkowe stanowią jedynie część bardziej złożonej układanki makroekonomicznej.

Z punktu widzenia teorii ekonomii inwestycji, kluczowe znaczenie mają oczekiwana stopa zwrotu, ryzyko inwestycyjne oraz przewidywalność polityki gospodarczej. Obniżenie stawek CIT może poprawiać bieżącą rentowność projektów inwestycyjnych, ale nie zrekompensuje braku stabilności instytucjonalnej, wysokich kosztów pracy, barier administracyjnych czy niskiej jakości infrastruktury. Oznacza to, że polityka podatkowa może skutecznie wspierać

inwestycje jedynie wówczas, gdy jest elementem spójnej strategii makroekonomicznej obejmującej politykę rynku pracy, inwestycje publiczne, politykę innowacyjną i edukacyjną.

Wyniki badań potwierdzają, że w Polsce czynnikiem sprzyjającym inwestycjom nie była sama obniżka stawek CIT, lecz ogólna poprawa warunków prowadzenia działalności gospodarczej po akcesji do Unii Europejskiej. Napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych w latach 2004-2019 był w większym stopniu determinowany dostępem do jednolitego rynku, wzrostem wydajności pracy oraz modernizacją infrastruktury niż nominalnym poziomem opodatkowania. To dowodzi, że konkurencyjność podatkowa powinna być rozumiana nie jako „wyścig ku dnu” w obniżaniu stawek, lecz jako element systemu sprzyjającego stabilności i efektywności gospodarki.

W dłuższej perspektywie kluczowym czynnikiem zwiększającym atrakcyjność inwestycyjną Polski jest stabilność systemu fiskalnego i przejrzystość zasad opodatkowania. Zbyt częste zmiany w przepisach lub wprowadzanie doraźnych ulg może generować niepewność i obniżyć zaufanie przedsiębiorców, co negatywnie wpływa na decyzje inwestycyjne. Dlatego priorytetem polityki gospodarczej powinno być utrzymanie równowagi między potrzebami budżetowymi a przewidywalnością otoczenia regulacyjnego.

Podsumowując, wysokość stawek podatkowych jest tylko jednym z wielu elementów kształtujących decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw. W warunkach gospodarki otwartej większe znaczenie mają czynniki strukturalne - jakość instytucji, efektywność administracji publicznej, kapitał ludzki oraz dostęp do infrastruktury. Odpowiedzialna polityka podatkowa powinna zatem pełnić funkcję wspierającą rozwój inwestycji, a nie stanowić jego substytutu. Tylko zintegrowane działania w ramach polityki fiskalnej, przemysłowej i innowacyjnej pozwolą Polsce utrzymać trwałą przewagę konkurencyjną oraz zdolność do przyciągania kapitału w długim okresie.

Bibliografia

- Adamczyk, A. (2010). Wpływ opodatkowania dochodu na działalność inwestycyjną przedsiębiorstw. *Studia i Prace Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania*, nr 20, s. 7-9.
- Adamczyk, A., Franek, S. (2025). Analysis of Determinants of Corporate Income Tax Revenues in Poland. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, Sectio H – Oeconomia* 59 (1), 7-19.
- Balza, B. (2013). *Obciążenia fiskalne przedsiębiorstw a międzynarodowa konkurencyjność gospodarcza*. Warszawa: Difin.
- Balza, B. (2025). The role of tax law in attracting foreign direct investments. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Społecznej w Ostrołęce* 57 (2), 2-14.
- Baran, J. (2020). *Polityka podatkowa a decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Barteczek, A. (2016). Instrumenty podatkowe w polityce gospodarczej. *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach* 272, 9-20.
- Borowiec, P. (2024). *Czynniki determinujące decyzje inwestycyjne przedsiębiorstw w Polsce – wyniki badań ankietowych*. W: *Wyzwania i perspektywy rozwoju gospodarczego. Analiza porównawcza sektorów i regionów*. Koszalin: Politechnika Koszalińska.
- Borowski, J. (2008). *Czy warto przyjąć euro w Polsce?* Warszawa: Fundacja Forum Obywatelskiego Rozwoju.
- Bryndziak, S. (2013). Konkurencja podatkowa wśród krajów Unii Europejskiej na przykładzie podatku dochodowego od osób prawnych. *Acta Universitatis Lodzianensis. Folia Oeconomica*, nr 279, 112-125.

- Bylicki, L. (2016). Polski system podatkowy - zagadnienia ogólne. *Zeszyty Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Płocku* 23, 289-309.
- Chodorow-Reich, G., Smith, M., Zidar, O. M., Zwick, E. (2024). Tax Policy and Investment in a Global Economy. *NBER Working Paper* 32180.
- Daszczyńska-Ciborowska, A., Łojek, P. (2024). Szanse i zagrożenia związane z minimalnym podatkiem CIT. *Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Ekonomii i Informatyki* 20, 35-54.
- Dmowski, A. (2022). Ryczałt od dochodów spółek, tzw. estoński CIT- czy jest to korzystna forma opodatkowania? *Doradztwo Podatkowe. Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych* 7.
- Emerling, I. (2020). Wybór formy opodatkowania w małych i średnich przedsiębiorstwach i ich znaczenie dla wzrostu gospodarczego kraju. *Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie*, 48(4), 37-48.
- European Commission. (2025). *Report on the Role of Simple Tax Rules and Tax Fragmentation in European Competitiveness*. European Parliament, A-10-0155/2025.
- Grycuk, A. (2010). Podatek CIT jako narzędzie polityki gospodarczej. *Biuro Analiz Sejmowych* 4(74), 112-125.
- Hagemejer, J., Poniatowski, G., Pechcińska, A., Turgut, M., Śmietanka A. (2021). Inwestycje i ich determinanty a wzrost gospodarczy Polski w długim okresie. *CASE Reports*, nr 505.
- Helcmanovská, M., & Andrejovská, A. (2021). Tax Rates and Tax Revenues in the Context of Tax Competitiveness. *JRFM, MDPI*, 14(7), 1-13,
- Hines, J. R. Jr. (2023). *Valuating Tax Harmonization*. Cambridge: NBER Working Paper 31900.
- Hunt, A. (2025). *Europe's FDI Appeal in 2025 Remains Strong, Says Think Tank*. Dostęp: <https://www.fdiintelligence.com/content/f9263366-5f90-4006-9cbf-e57f946b67ea>, dostęp: 31.10.2025.
- Karpowicz, A. (2022). What Impacts the Value of Revenues from Taxation of Income of Corporations? Evidence from European Union Member States. *Wroclaw Review of Law, Administration & Economics* 12 (1), 1-24.
- Klotz, S., Schärer, C., & Jones, S. (2023). *Tax Disruption Report 2021/2022*. PwC.
- KPMG. (2024). *Investment in Poland*.
- Lipka, K. (2024). *Prolegomena do analizy prawnych aspektów międzynarodowej polityki podatkowej*. Warszawa: Akademia Leona Koźmińskiego.
- Matsumoto, M., Ogawa, H. (2023). Corporate Income Tax Competition and Efficient Tax Base Equalization. *Economics of Governance, Ideas* 24(1), 109-118.
- McNally, J., Burke, P. (2025). *Ireland Corporate - Tax Credits and Incentives*. PwC. Dostęp: <https://taxsummaries.pwc.com/ireland/corporate/tax-credits-and-incentives>, dostęp: 31.10.2025.
- Merło, P. (2014). *Rola polityki podatkowej państwa w kształtowaniu poziomu inwestycji rzeczowych małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*. Warszawa: Kancelaria Sejmu.
- Nevin, A. (1990). The Changing of Teacher Education Special Education. *Teacher Education and Special Education*, 13(3-4), 147-148.
- Nowicka, J. (2012). Społeczne oddziaływanie inwestycji prywatnych i publicznych w Polsce. *Rynek-Społeczeństwo-Kultura*, 1, s. 24-33.
- OECD. (2016). R&D Tax Incentives: Evidence on Design, Incidence and Impacts. *OECD Science, Technology and Industry Policy Papers*.
- OECD. (2021). *Tax Policy Reforms in the OECD*.
- OECD. (2023). *Corporate Tax Statistics 2023*. Paris: OECD Publishing.
- OECD. (2024). *Revenue Statistics 2024 - Sweden*. Dostęp: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/global-tax-revenues/revenue-statistics-sweden.pdf>, dostęp: 31.10.2025.

- OECD. (2024). *Tax Database - Key Tax Rate Indicators (December 2023)*. Dostęp: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-issue-focus/tax-database/tax-database-update-note.pdf>, dostęp: 31.10.2025.
- Orłowski, W. (2008). *Propozycja Wspólnej Skonsolidowanej Bazy CIT - wpływ na polską gospodarkę*, Warszawa s. 1-38.
- Pach, J. (2019). Istota rajów podatkowych w kontekście optymalizacji podatkowej polskich firm. *Prace Komisji Geografii Przemysłu Polskiego Towarzystwa Geograficznego* 33(2), 142-159.
- Piskorz, D. (2025). Optymalizacja podatkowa w działalności przedsiębiorstw – cele, narzędzia, ryzyko oraz korzyści. *Zeszyty Studenckie „Nasze Studia”*, 7, 64-71.
- PwC. (2023). *Tax Summaries - Poland (Significant Developments)*.
- Radło, M. (2008). *Międzynarodowa konkurencyjność gospodarki. Uwagi na temat definicji, czynników i miar*. Warszawa: SGH.
- Sarnowski, J., Łożykowski, A. (2020). Estoński CIT w Polsce. Fakty i mity. *Doradztwo podatkowe Biuletyn Instytutu Studiów Podatkowych* 8, 13-20.
- Sekuła, A. (2016). Polityka podatkowa Gdańska. *Studia Ekonomiczne. Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach*. DOI: 10.13140/2.1.4481.8246.
- Sellgren, L. (2025). *Stalemate in Turbulent Times: Cross-border Direct Investment in the Global and Swedish Economy*. Business Sweden. Dostęp: <https://www.business-sweden.com/4a51c6/contentassets/5c6bbefe2152473e9d2f44c8d1465c41/fdi-2024-en.pdf>, dostęp: 31.10.2025.
- Ślusarczyk, B. (2018). Tax Incentives as a Main Factor to Attract Foreign Direct Investments in Poland. *Administrative and Management Public*, 30, 67-81.
- Starzyńska, D. (2012). *Bezpośrednie inwestycje zagraniczne a konkurencyjność przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Tingvall, P., Hallberg, J. (2022). *Perspectives on the Economic Effects of FDI and Investment Screening*. Stockholm: Kommerskollegium.
- Vargas, C. (2024). *Consumption Tax Trends - Sweden*. OECD. Dostęp: <https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/topics/policy-sub-issues/consumption-tax-trends/consumption-tax-trends-sweden.pdf>, dostęp: 31.10.2025.
- Zbroińska, B., Konieczna, I. (2025). Reactions of Entrepreneurs and Effects of Introduction of Intellectual Property Box Privilege in Poland. *European Research Studies Journal*, 28(2).

THE IMPACT OF TAX POLICY ON CORPORATE INVESTMENT DECISIONS IN POLAND

Abstract

Purpose – The aim of the article is to analyze the impact of the corporate income tax rate on corporate investment decisions in Poland in the years 2000–2024. The topicality of the subject arises from the ongoing discussion on tax competitiveness, optimization of budget revenues, and the importance of structural and institutional factors for investment development. The article examines the extent to which CIT rates affect the inflow of foreign investments and the state’s budget revenues..

Methodology – The study applies a quantitative analysis based on statistical data. A comparative method, correlation analysis, and an assessment of the macroeconomic and institutional context of tax policy’s impact on investors’ decisions were used.

Findings – the findings indicate that the corporate income tax rate itself is not the main factor determining investment activity. Tax reductions may have supported investment inflows in the short term, but in the long run, structural and institutional factors have proven to be decisive.

Keywords: tax competition, tax system, macroeconomic environment, investment attractiveness

JEL classification: F21, H21, H25

Bogusław Balza
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
30-084 Kraków, Podchorążych 2
Adres e-mailowy boguslaw.balza@uken.krakow.pl

Martyna Biernat
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
30-084 Kraków, Podchorążych 2
Adres e-mailowy martyna.biernat@uken.krakow.pl

Ewelina Mamak
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
30-084 Kraków, Podchorążych 2
Adres e-mailowy ewelina.mamak@uken.krakow.pl

Julia Miczek
Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
30-084 Kraków, Podchorążych 2
Adres e-mailowy julia.miczek@uken.krakow.pl